ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΤΟΣ Κ'. ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ, 21 ΙΟΥΛΙΟΥ 1900 ΑΡΙΘ. 29

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Γρεβενῶν **ΔΩΡΟΘΕΟΣ** (πρόεδρος)
† Ὁ Μέγας Πρωτοσύγκελλος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ
† Ὁ Ἀρχιγρ. τῆς Ἱ. Συνόδου ΦΩΤΙΟΣ (ταμίας)
† Ὁ Μέγας Ἀρχιδιάκονος ΛΑΥΡΕΝΤΙΟΣ ΧΡ. ΠΑΠΑ-Ι-ΩΑΝΝΟΥ (γραμματεύς)

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὅλον τὸ ὀθωμαν. κράτος μετζίτια ἀργ. 5
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκ. 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ 25

ἑξαμηνιαία τὰ ἡμίσυ

Ἡ Συνδρομὴ προκαταβάλλεται

Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται τὴν 1 Ἰανουαρίου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Τὰ Εὐαγγέλια — Σύντομος ἀπαρίθμησις καὶ ἀνατροπὴ τῶν καινοτομιῶν τῆς παπικῆς ἐκκλησίας καὶ ἰδίᾳ τοῦ πρωτείου τοῦ Ρώμης ὑπὸ Α. Ο. Ι. — Κοινοποιήσεις.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

—*Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος.*—Τῆς Α.Θ.Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ πατριάρχου ἀδιαθετοῦντος, τῶν τακτικῶν συνοδικῶν συνεδριῶν τοῦ παρελθόντος Σαββάτου καὶ Τρίτης προήδρευσεν ὁ πρῶτος τῇ τάξει τῶν ἁγίων συνοδικῶν σεβασμιώτατος μητροπολίτης Δέρκων Καλλίνικος. Τῶν συνεδριῶν τούτων ἀπῆσαν κατὰ μὲν τὴν πρώτην ὁ σεβασμ. ἅγιος Μαρωνείας Ἰωακείμ, κατὰ δὲ τὴν δευτέραν ὁ σεβασμ. Ἀδριανουπόλεως Κύριλλος.

— *Ἀδιαθεσία Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου.* — Τῇ παρελθούσῃ Δευτέρᾳ ἡ Α. Υ. ὁ ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης καὶ τῶν θρησκευμάτων Ἀβδουρραχμὰν πασᾶς καὶ ἡ Α. Ε. ὁ τμηματάρχης τῶν θρησκευτικῶν ὑποθέσεων Ζιβὲρ βέης διηρώτησαν τὰ περὶ τῆς ὑγείας τῆς Α. Θ. Π. διὰ τοῦ ἐκ τῶν ὑπαλλήλων τοῦ αὐτοῦ ὑπουργείου Βεχᾶ βέη.

Αὐθημερὸν κατελθὼν ἐκ Νεοχωρίου ἐπεσκέψατο τὴν Α. Θ. Π. ἡ Α. Ε. ὁ ἄρχων Μέγας Λογοθέτης Σταυράκης Ἀριστάρχης βέης.

— *Θάνατος.* —Τῇ παρελθούσῃ Τρίτῃ ἀπέθανεν ἐν Μακροχωρίῳ ἡ Αἰκατερίνη Δημητριάδου, ἀδελφὴ τοῦ σεβασμιωτάτου μητροπολίτου Ἀδριανουπόλεως Κυρίλλου. Τῆς κηδείας τῆς μεταστάσης, γενομένης τῇ ἐπαύριον ἐν Μακροχωρίῳ ἐν μέσῳ συρροῆς πολλοῦ κόσμου, προέστη ἡ Α.Σ. ὁ μητροπολίτης Δέρκων Καλλίνικος συμπαραστούμενος ὑπὸ τῶν ἁγίων Σηλυβρίας Κωνσταντίου καὶ Ἐλευθερουπόλεως Διονυσίου.

Ἡ Α. Θ. Π. πληροφορηθεῖσα τὸν θάνατον τῆς ἀειμνήστου εὐηρεστήθη ἵνα τὸ μὲν διαβιβάσῃ τὴν ἔκφρασιν τῶν συλλυπητηρίων Αὐτῆς τῇ Α. Σ. τῷ μητροπολίτῃ Ἀδριανουπόλεως Κυρίλλῳ, τὸ δὲ ἵνα ἐκπροσωπηθῇ κατὰ τὴν κηδείαν διὰ τοῦ Μ. Ἀρχιδιακόνου.

—*Συλλυπητήρια.* — Τῇ παρελθούσῃ Τρίτῃ ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος Χρυσόστομος μετὰ τοῦ Ἰωάννου Ταντελίδου, Διευθυντοῦ τοῦ Α'. Πατριαρχικοῦ Γραφείου, μεταβάντες εἰς Πέραν διηρμήνευσαν τῷ ἐπιτετραμμένῳ τῆς Ἰταλικῆς πρεσβείας Γκαλίνᾳ τὰ βαθέα συλλυπητήρια τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἐπὶ τῷ αἰφνιδίῳ θανάτῳ τῆς Α. Μ. τοῦ βασιλέως τῆς Ἰταλίας Οὐμβέρτου, συμβάντι κατὰ τὴν Κυριακὴν ἐν Μόνζᾳ.

— *Πατριαρχικαὶ προσρήσεις.* — Ἐντολῇ τῆς Α. Θ. Π. ὁ Μέγας Πρωτοσύγκελλος Χρυσόστομος μεταβὰς τῷ παρελθόντι Σαββάτῳ εἰς Πέραν ηὔξατο τὰ εἰκότα ἐπὶ τῇ αἰσίᾳ αὐτοῦ εἰς τὴν πόλιν ἡμῶν ἀφίξει τῷ κ. Ι. Γρυπάρῃ ἐπιτετραμμένῳ τῆς ἐνταῦθα ἑλληνικῆς βασιλικῆς πρεσβείας.

Τὴν δὲ Δευτέραν ἡ Α. Πανοσιολογιότης μεταβὰς εἰς τὴν πρεσβείαν διεβίβασε τὰς πατριαρχικὰς εὐχὰς τῷ Ἐξ. πρεσβευτῇ κ. Μαυροκορδάτῳ ἐπὶ τῇ εἰς Παρισίους μεταβάσει τῆς Α. Ἐξοχότητος.

Ἐκκλησία Ἑλλάδος.

Διὰ διατάγματος τοῦ ἑλληνικοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου ἐκλήθησαν ὁ Σ. ἀρχιεπίσκοπος Λαρίσσης, Φαρσάλων καὶ Πλαταμῶνος κ. Ἀμβρόσιος καὶ ὁ Σ.

ἐπίσκοπος Θήρας κ. Νικόδημος ἵνα πρὸς τῷ μητροπολίτῃ Δημητριάδος κ. Γρηγορίῳ καὶ τῷ ἀρχιεπισκόπῳ Μαντινείας καὶ Κυνουρίας κ. Θεοκλήτῳ, διατηρουμένοις συνέδροις συνοδικοῖς, συγκροτήσωσι τὴν Ἱερὰν Σύνοδον τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὴν ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς σεπτεμβρίου ἀρχομένην νέαν συνοδικὴν περίοδον ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Σ. μητροπολίτου Ἀθηνῶν κ. Προκοπίου. Ὑπὸ τῆς οὕτω καταρτισθείσης νέας Ἱερᾶς Συνόδου θὰ γείνωσιν αἱ προτάσεις πρὸς συμπλήρωσιν τῶν χηρευουσῶν ἐπισκοπῶν.

ΤΑ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ*

Α'. Ἡ ἐπιγραφὴ τῶν εὐαγγελίων.

Μεταξὺ τῶν θεοπνεύστων βιβλίων τῶν συμπεριλαμβανομένων ἐν τῷ κανόνι τῆς Καινῆς Διαθήκης τὴν πρώτην θέσιν κατέχουσι τέσσαρα, τὰ ὁποῖα ὡς οἷόν τε διεξοδικῶς ἀφηγοῦνται τὰ σπουδαιότατα τῶν κατὰ τὸ τριετὲς διάστημα τοῦ δημοσίου βίου τοῦ Κυρίου λεχθέντων καὶ πραχθέντων ὑπ' αὐτοῦ. Τὰ βιβλία ταῦτα δὲν ἔφερον ἀρχῆθεν τὴν ἐπιγραφήν, ὑφ' ἣν εἶναι γνωστὰ ἐν τῇ καθόλου Ἐκκλησίᾳ· διότι ὁ μὲν ἱερὸς συγγραφεὺς τοῦ τρίτου κατὰ τὴν ἐν τῷ κανόνι τάξιν βιβλίου ἐξ ἐθνικῶν γενόμενος χριστιανὸς καὶ πρὸς Ἕλληνας γράφων ὀνομάζει τὸ ἑαυτοῦ ἔργον *Λόγον* (Πράξ. α', 1) συμφώνως τῷ πατρὶ τῆς ἱστορίας Ἡροδότῳ καλοῦντι τὰ ἱστορικὰ αὐτοῦ βιβλία «πρῶτον λόγον», «ἐν ἄλλῳ λόγῳ» (Ἡροδ. 2, 38. 5, 36), τῷ Ξενοφῶντι καὶ πολλοῖς ἄλλοις συγγραφεῦσιν, οἵτινες *καταλογάδην* γράψαντες ὠνομάσθησαν *λογογράφοι*. Οἱ δὲ λοιποὶ τρεῖς συγγραφεῖς, ἐξ Ἑβραίων καταγόμενοι, οὐδεμίαν μὲν πρόσθετον ἐπιγραφὴν ἔθηκαν ἐπὶ τῶν ἔργων αὐτῶν, ἠθέλησαν δέ, ὡς φαίνεται, νὰ ὀνομασθῶσι τὰ συγγράμματα αὐτῶν ἀπὸ τῆς πρώτης ἐν αὐτοῖς ἀναγινωσκομένης λέξεως ἢ φράσεως κατ' ἀρχαιοτάτην ἑβραϊκὴν συνήθειαν, τὴν ὁποίαν βλέπομεν ἐν πολλοῖς τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης βιβλίοις. Τῷ ὄντι ἐάν, φερ' εἰπεῖν, ἀνοίξωμεν τὴν πρώτην σελίδα τῆς Παλαιᾶς Γραφῆς, θὰ ἴδωμεν ὅτι τὸ πρῶτον καὶ ἀρχαιότατον βιβλίον αὐτῆς ὠνομάσθη *Βεραισίθ* ἀπὸ τῆς πρώτης ἐν αὐτῷ ἀναγινωσκομένης λέξεως *Βεραισίθ*, ἥτις μεταφραζομένη ἑλληνιστὶ σημαίνει «ἐν ἀρχῇ». Ἐπίσης καὶ ἕκαστον τῶν λοιπῶν βιβλίων τῆς Πενταετεύχου φέρει ὡς ἐπιγραφὴν τὴν πρώτην ἐν αὐτῷ ἀπαντῶσαν λέξιν ἢ φράσιν. Οὕτως ἡ *Ἔξοδος* ὀνομάζεται ἐν τῷ ἑβραϊκῷ πρωτοτύπῳ *Βεαιλὲ σεμὼθ* ἤτοι «ταῦτα τὰ ὀνόματα», ἡ δὲ φράσις αὕτη εὑρηται ἐν ἀρχῇ τοῦ βιβλίου τούτου. Ἐπίσης τὸ *Λευϊτικὸν* ὀνομάζεται ἑβραϊστὶ *Βαϊκρὰ* τοῦτ' ἔστι «καὶ ἀνεκάλεσε». Ὡσαύτως οἱ *Ἀριθμοὶ* φέρουσιν ἐν τῷ ἑβραϊκῷ ἀρχετύπῳ τὴν ἐπιγραφὴν *Βαϊεδαββὲρ* ἤτοι «καὶ ἐλάλησε», ἡ δὲ φράσις αὕτη εὑρηται ἐπίσης ἐν ἀρχῇ τοῦ συγγράμματος τούτου. Τέλος τὸ *Δευτερονόμιον* καλεῖται *Αἰλε χαδδεβαρὶμ* ἤτοι «οὗτοι οἱ λόγοι». Καὶ ἐπ' ἄλλων δὲ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης βιβλίων τὰ αὐτὰ δυνάμεθα νὰ παρατηρήσωμεν· ἐὰν δὲ οἱ μεταφράσαντες τὴν Παλαιὰν Γραφὴν 72 ἑλληνισταὶ Ἰουδαῖοι ἐπέγραψαν τὰ βιβλία αὐτῆς ἄλλως ἢ ὡς ἐφέροντο ἐν τῷ ἑβραϊκῷ πρωτοτύπῳ, τοῦτο ἔπραξαν ἐξ ἀνάγκης, ἧς «τὸ σθένος ἀδήριτον» κατὰ τὸν μεγαλορρήμονα ποιητὴν (Αἰσχ. Προμηθ. Δεσμ. 105)· διότι μετέφραζον τὴν θείαν Γραφὴν ἐν τῇ γλώσσῃ ἔθνους, ὅπερ ὑπὲρ πᾶν ἄλλο ἐν ἅπασιν ἐζήτει οὐσίαν καὶ πρὸ παντὸς λογικότητα. Ὅ,τι εἰς τὸν Ἑβραῖον ἐκ συνηθείας ἐφαίνετο καλῶς ἔχον, τοῦτο ἠδύνατο νὰ εἶναι παντάπασιν ἀδιανόητον παρὰ τῷ Ἕλληνι· διότι λίαν διάφορον ἦτο ὁμολογουμένως τὸ πνεῦμα τῶν δύο τούτων λαῶν. Καὶ δὲν θὰ ἦτο παντάπασιν ἀδιανόητος παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἡ ἐπιγραφὴ τοῦ πρώτου βιβλίου τῆς Πενταετεύχου, ἐὰν τοῦτο μεταφραζόμενον ἑλληνιστὶ ὠνομάζετο *Ἐν ἀρχῇ*, ὡς λέγεται ἑβραϊστὶ *Βεραισὶθ*, ἀφ' οὗ καὶ ἡ ὑπὸ τῶν Ο' ἐπιγραφὴ τοῦ εἰρημένου βιβλίου ἐκρίθη, ὡς φαίνεται, ἐν τῷ ἀρίστῳ χειρογράφῳ, τῷ Σιναϊτικῷ, ἀνεπαρκὴς καὶ ἐπιγράφεται *Γένεσις κόσμου*;

Εἶναι δὲ παρατηρήσεως ἄξιον, ὅτι ὁ συγγραφεὺς τοῦ πρώτου κατὰ τὴν τάξιν βιβλίου μιμούμενος προφανῶς τὸ βιβλίον τῆς Γενέσεως καὶ ἰδίᾳ τὸ Ε' κεφάλαιον αὐτῆς, ἐν ᾧ περιγράφονται αἱ γενεαλογίαι τῶν πρώτων ἀνθρώπων, ἄρχεται ἐν τῷ βιβλίῳ αὐτοῦ ἀπὸ τῆς φράσεως *Βίβλος γενέσεως* (σεφὲρ θολεδὸθ) συμφώνως πρὸς τὸν 1ον στίχον τοῦ ρηθέντος κεφαλαίου, ἐν ᾧ ἀναγινώσκεται: «αὕτη ἡ *βίβλος γενέσεως* ἀνθρώπων» (πρβλ. καὶ κεφ. 6' 4 «αὕτη ἡ *βίβλος γενέσεως* οὐρανοῦ καὶ γῆς). Ἐκ τούτου οὐδεμία ἀμφιβολία ὑπολείπεται καθ' ἡμᾶς, ὅτι ὡς ἐπιγραφὴ τοῦ βιβλίου ἀφείθη νὰ ἐκλη-

* Ἡ παροῦσα διατριβὴ εἶνε ἀπόσπασμα ἐπιστημονικῆς πραγματείας ἀνεκδότου τοῦ καθηγητοῦ κ. Θεοδ. Κ. Κοντουρᾶ ἐπιγραφομένης «Ἡ ἐπὶ τοῦ ὄρους ὁμιλία τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ κριτικῶν καὶ ἑρμηνευτικῶν ὑπομνημάτων καὶ μετὰ εἰσαγωγῆς εἰς τὴν ἑρμηνείαν αὐτῆς».

НБ ОНУ імені І.І.Мечникова

φθῇ ἡ φράσις αὕτη. Καὶ ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος ἐκ τῶν εὐθὺς κατωτέρω παρατιθεμένων φαίνεται ὅτι τῆς αὐτῆς ἔχεται γνώμης· λέγει δέ: «Τίνος δὲ ἕνεκεν *Βίβλον* αὐτὴν *γενέσεως* καλεῖ Ἰησοῦ Χριστοῦ; καίτοι γε οὐ τοῦτο ἔχει μόνον τὴν γέννησιν, ἀλλὰ πᾶσαν τὴν οἰκονομίαν. Ὅτι πάσης τῆς οἰκονομίας τὸ κεφάλαιον τοῦτο καὶ ἀρχὴ καὶ ῥίζα πάντων ἡμῖν τῶν ἀγαθῶν γίνεται. Ὥσπερ οὖν βιβλίον οὐρανοῦ καὶ γῆς καλεῖ Μωϋσῆς, καίτοι γε οὐ περὶ οὐρανοῦ καὶ γῆς διαλεχθεὶς μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν ἐν μέσῳ πάντων· οὕτω καὶ οὗτος (ὁ Ματθαῖος) ἀπὸ τοῦ κεφαλαίου τῶν κατορθωμάτων τὸ βιβλίον ἐκάλεσε» (Χρυσοστομ. ὁμιλ. Β', σελ. 27 τόμ. Ζ', ἔκδοσ. Migne). Ὁμοίως παρατηροῦμεν, ὅτι παρὰ τῷ ἱερῷ συγγραφεῖ τοῦ τετάρτου βιβλίου τῆς Καινῆς Διαθήκης οὐδαμοῦ ἁπαντᾷ ἡ λέξις *εὐαγγέλιον*, μόνον δ' ἅπαξ γίνεται μνεία αὐτῆς ἐν τῇ Ἀποκαλύψει (κεφ. ιδ' 6). Ἀλλ' ἡ Ἀποκάλυψις μετὰ τὰς σοφὰς παρατηρήσεις τοῦ κριτικωτάτου Διονυσίου Ἀλεξανδρείας (παρ' Εὐσεβ. Ἐκκλησ. Ἱστορ. Ζ', 25) ὑπό τε τῶν ἀρχαίων καὶ τῶν νεωτέρων ἐλέγχεται ὡς μὴ οὖσα γνήσιον ἔργον τοῦ μαθητοῦ, «ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς» (Ἰωάν. ιγ', 23), ἀλλ' ἄλλου τινός, πιθανῶς δὲ κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Διονυσίου (παρ' Εὐσεβ. ἔνθ' ἀνωτέρω) καὶ τοῦ Εὐσεβίου (Ἐκκλησ. Ἱστορ. Γ', 39) τοῦ πρεσβυτέρου Ἰωάννου. Ὡσαύτως παρατηρητέον, ὅτι ὁ αὐτὸς συγγραφεὺς ἄρχεται ἐν τῷ βιβλίῳ αὐτοῦ ἀπ' αὐτῆς ἐκείνης τῆς φράσεως, ἀφ' ἧς καὶ ὁ θεόπνευστος συγγραφεὺς τοῦ βιβλίου τῆς Γενέσεως, ἤτοι ἀπὸ τοῦ «ἐν ἀρχῇ» = «*Βεραισίθ*». Εἶναι ἆρά γε τυχαία ἡ σύμπτωσις αὕτη ἢ πρέπει μᾶλλον νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι ὁ ὑψιπέτης ἀετὸς τῆς θεολογίας ἠθέλησε κατὰ τοῦτο νὰ μιμηθῇ τὸν μεγαλόφωνον τῶν μυστηρίων τῆς δημιουργίας ἱεροφάντην; Τέλος καὶ ὁ ἱερὸς συγγραφεὺς τοῦ δευτέρου κατὰ τὴν τάξιν βιβλίου ἀρχόμενος λέγει· «ἀρχὴ τοῦ Εὐαγγελίου», ὅπερ πάλιν ἀναμιμνήσκει τὸ «ἐν ἀρχῇ» τῆς Γενέσεως.

Ἀλλ' αἱ ἐπιγραφαὶ αὗται, συνήθεις παρ' Ἰουδαίοις, δὲν ἦσαν ἱκανοποιητικαὶ διὰ τὸν Ἕλληνα ἀναγνώστην. Ὅπως ἐν πᾶσιν. οὕτω καὶ ἐν τῷ ζητήματι τῆς ἐπιγραφῆς ὁ Ἕλλην ζητεῖ οὐσίαν καὶ πάνυ δικαίως· διότι ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς γινώσκεται κατὰ μέγα μέρος καὶ ἡ ὑπόθεσις τοῦ βιβλίου, ἀκατάλληλος δὲ ἐπιγραφὴ καιρίως πολλάκις ζημιοῖ ὁλόκληρον βιβλίον, οὗ τὸ περιεχόμενον δυνατὸν νὰ εἶναι ἄλλως ἀξιανάγνωστον. Πόσον δὲ μία ἐπιγραφὴ δύναται νὰ ἐγκλείσῃ βάθος ἐννοιῶν, πληροφορεῖ ἡμᾶς ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος, ὁ ὁποῖος ὁλόκληρον ὁμιλίαν κατηνάλωσεν ἑρμηνεύων τὴν ἐπιγραφὴν «Πράξεις ἀποστόλων»! Καὶ ἔχει ἀπείρως δίκαιον ὁ θεῖος πατήρ, ὅταν συμβουλεύῃ τοὺς ἀκροατὰς αὐτοῦ νὰ μὴ παρατρέχωσιν ἁπλῶς καὶ ἀνεξετάστως τὰς ἐπιγραφὰς «ὅτι πολὺ βάθος νοημάτων ἔχουσι». «Οὐδὲ τὰς ἐπιγραφὰς ἁπλῶς παριέναι χρή, οὐδὲ εὐθέως εἰς τὴν ἀρχὴν ἐμβαλεῖν τῆς συγγραφῆς, ἀλλὰ πρότερον ὁρᾶν τὴν προσηγορίαν τοῦ βιβλίου. Καθάπερ γὰρ ἐφ' ἡμῶν ἡ κεφαλὴ γνωριμώτερον ποιεῖ τὸ λοιπὸν σῶμα, καὶ ἡ ὄψις ἄνωθεν ἐπικειμένη φανερὸν αὐτὸ ἐργάζεται, οὕτω καὶ ἡ ἐπιγραφὴ ἄνωθεν πρὸ τῆς ὑφῆς ἐπικειμένη ἐπὶ τοῦ μετώπου καταφανέστερον ἡμῖν ποιεῖ τὸ λοιπὸν τῆς γραφῆς . . . Οὕτω καὶ ἐπιστολὴν ὅταν δεξώμεθα ποιοῦμεν· οὐκ εὐθέως διαλύομεν τὸν δεσμόν, οὐδὲ εὐθέως τὰ ἐκκείμενα ἔνδοθεν ἀναγινώσκομεν, ἀλλὰ πρότερον τὴν ἔξωθεν ἐπιγραφὴν ἐπερχόμεθα καὶ ἐξ ἐκείνης μανθάνομεν καὶ τὸν πέμψαντα καὶ τὸν ὀφείλοντα ὑποδέξασθαι» (Χρυσοστ. τόμ. Γ', σελ. 71—72). Ἐντεῦθεν καὶ τὰ εἰρημένα βιβλία, ἐν οἷς διὰ τὸ ὁμοειδὲς συμπεριελήφθη κατ' ἀνάγκην βεβαίως καὶ τὸ τρίτον (τοῦ Λουκᾶ), εὐθὺς πρωΐμως διαφόρως ὠνομάσθησαν ὑπὸ τῶν μετὰ ταῦτα ἐκκλησιαστικῶν συγγραφέων. Οὕτως ὁ Παπίας, ἐπίσκοπος τῆς ἐν Φρυγίᾳ Ἱεραπόλεως, ἀποστολικὸς πατὴρ ἀκμάζων περὶ τὰ μέσα τοῦ Β' αἰῶνος, λόγον ποιούμενος περὶ τοῦ συγγραφέως τοῦ πρώτου βιβλίου, ὀνομάζει αὐτὸ ῥητῶς *Λόγια*, ἤτοι, ὡς ἐξηγεῖται αὐτὸς οὗτος τὴν λέξιν, «τὰ ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ ἢ λεχθέντα ἢ πραχθέντα» (παρ' Εὐσεβ. Ἐκκλησ. Ἱστορ. Γ', 34. 39). Ὁ δὲ φιλόσοφος καὶ μάρτυς Ἰουστῖνος ἐν ἅπασι τοῖς συγγράμμασιν αὐτοῦ ὀνομάζει καὶ τὰ τέσσαρα ταῦτα βιβλία «ἀπομνημονεύματα» ἀπαραλλάκτως, ὅπως καὶ ὁ Ξενοφῶν «Ἀπομνημονεύματα» ἐκάλεσεν ἓν τῶν ἑαυτοῦ βιβλίων περιέχον διαφόρους λόγους καὶ πράξεις ἀξιομνημονεύτους τοῦ Σωκράτους. Παρατηρητέον δέ, ὅτι πανταχοῦ τῶν συγγραμμάτων τοῦ Ἰουστίνου τὰ τέσσαρα ταῦτα βιβλία ταύτην φέρουσι τὴν ὀνομασίαν, ἣν καὶ κατὰ κόρον μεταχειρίζεται ὁ θεῖος φιλόσοφος καὶ μάρτυς. Μόνον δ' ἅπαξ, φρονῶ, ἐν τῇ Β' Ἀπολογίᾳ (σελ. 98 ἔκδοσ. Κολωνίας) τὰ τέσσαρα ταῦτα βιβλία πρὸς τῇ ὀνομασίᾳ ταύτῃ φέρουσι καὶ τὴν καθολικήν. Ἰδοὺ τὸ χωρίον, ὡς φέρεται ἄχρι σήμερον: «Οἱ γὰρ ἀπόστολοι ἐν τοῖς γενομένοις ὑπ' αὐτῶν ἀπομνημονεύμασιν, *ἃ καλεῖται εὐαγγέλια*, οὕτω παρέδωκαν». Τὸ ἀληθὲς καὶ γνήσιον κείμενον τοῦ ἱεροῦ ἀπολογητοῦ εἶναι καθ'

ἡμᾶς τὸ *ἄνευ τῆς παρενθετικῆς ταύτης φράσεως* (ἃ καλεῖται εὐαγγέλια), ἥτις, *μεταγενεστέρα προσθήκη προδήλως οὖσα*, παρενεβλήθη ἐν τῷ κειμένῳ ὕστερον. Ἡ ὀνομασία αὕτη τοῦ Ἰουστίνου εἶναι ὁμολογουμένως ἀρίστη πρὸ παντός, ἐὰν λάβωμεν ὑπ' ὄψει, ὅτι τὰ βιβλία ταῦτα δὲν δύνανται νὰ ὀνομασθῶσιν οὔτε *ἱστορίαι* κατὰ τὴν κυρίαν τῆς λέξεως σημασίαν, οὔτε *βιογραφίαι* διὰ τὸν αὐτὸν λόγον. Εἶναι ἔγγραφος ἁπλῆ ἔκθεσις τῶν ὑπὸ τῶν ἀποστόλων μαρτυρουμένων λόγων καὶ πράξεων τοῦ θείου αὐτῶν διδασκάλου γενομένη χάριν τοῦ πλήθους τῶν πιστευόντων εἰς Χριστόν. Θὰ ἦτο δὲ ἡ ὀνομασία τοῦ Ἰουστίνου καὶ ἡ καταλληλοτέρα ἴσως, ἐὰν μὴ τὰ βιβλία ταῦτα ἔφερον ἑτέραν κοινὴν ἐπιγραφήν, ἥτις εἶναι ὁμολογουμένως ἡ καταλληλοτάτη πασῶν καὶ ὑφ' ἣν γινώσκει αὐτὰ ἅπαν τὸ χριστιανικὸν πλήρωμα.

Δὲν δυνάμεθα μετὰ βεβαιότητος νὰ εἴπωμεν τίς τῶν ἐκκλησιαστικῶν συγγραφέων ὠνόμασε πρῶτος τὰ τέσσαρα ταῦτα βιβλία *εὐαγγέλια*. Ὅτι ὅμως ἡ ὀνομασία αὕτη φέρεται ἤδη ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ Β' αἰῶνος, καταφαίνεται ἐκ τῶν συγγραμμάτων τῶν κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην καὶ ἐφεξῆς ἀκμασάντων πατέρων. Οὕτως ὁ ἐπίσκοπος Λουγδούνων Εἰρηναῖος, ἐκκλησιαστικὸς συγγραφεὺς ἀκμάσας περὶ τὰ τέλη τοῦ Β' αἰῶνος, λόγον ποιούμενος περὶ τοῦ συγγραφέως τοῦ πρώτου κατὰ τὴν τάξιν εὐαγγελίου λέγει· «Ὁ μὲν δὴ Ματθαῖος ἐν τοῖς Ἑβραίοις τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ αὐτῶν καὶ γραφὴν ἐξήνεγκεν εὐαγγελίου» (παρ' Εὐσεβ. Ἐκκλησ. Ἱστ. Ε', 8). Ὁ δὲ Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεύς, σύγχρονος τῷ Εἰρηναίῳ († 211) ἔτι σαφέστερον ἐκφράζεται περὶ αὐτῶν ὧδε: «προγεγράφθαι μὲν τῶν εὐαγγελίων τὰ περιέχοντα τὰς γενεαλογίας». Καὶ ὁ μαθητὴς καὶ διάδοχος τοῦ Κλήμεντος, ὁ χαλκέντερος Ὠριγένης († 254) ἐπίσης ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην γνωρίζει τὰ τέσσαρα ταῦτα βιβλία, ὡς καὶ πάντες οἱ μετ' αὐτὸν ἀκμάσαντες θεῖοι πατέρες καὶ ἐκκλησιαστικοὶ συγγραφεῖς. Ἀλλὰ τί σημαίνει ἡ λέξις *εὐαγγέλιον* καὶ διὰ τί ἡ λέξις αὕτη προεκρίθη τῶν λοιπῶν ὡς κοινὴ ἐπιγραφὴ τῶν τεσσάρων τούτων βιβλίων; Εἰς τὰ δύο ταῦτα ἐρωτήματα ἀπαντῶμεν ὡς οἷόν τε συντόμως διὰ τῶν ἑξῆς:

α'. Ἡ λέξις *εὐαγγέλιον* εἶναι ἀρχαιοτάτη· πρῶτος δὲ μετεχειρίσθη αὐτὴν ὁ μέγας τῆς Ἰλιάδος καὶ τῆς Ὀδυσσείας ποιητής, ὁ ἀθάνατος Ὅμηρος λέγων (Ὀδυσ. Ξ. 152—153):

«Ὡς νεῖται Ὀδυσσεύς. *Εὐαγγέλιον* δέ μοι ἔττω
αὐτίχ' ἑπεί κεν ἐκεῖνος ἰὼν τὰ ἃ δώμαθ' ἵκηται».

καὶ μικρὸν κατωτέρω (στίχ. 156—157):

«Ὦ γέρον, οὔτ' ἄρ' ἐγὼν *Εὐαγγέλιον* τόδε τίσω
οὔτ' Ὀδυσσεὺς ἔτι οἶκον ἐλεύσεται, ἀλλὰ ἔκηλος».

Ἐν ἀμφοτέροις τούτοις τοῖς χωρίοις τοῦ ποιητοῦ ἡ λέξις αὕτη σημαίνει κατὰ τὸν ἀκάματον καὶ σοφὸν τοῦ ποιητοῦ ἑρμηνευτήν, τὸν πολὺν Θεσσαλονίκης Εὐστάθιον, «ὑπὲρ ἀγαθῆς ἀγγελίας δῶρον». Ἐκ δὲ τῶν ἀττικῶν συγγραφέων ἡ λέξις αὕτη εὑρηται παρὰ τῷ Ξενοφῶντι, Ἰσοκράτει, Αἰσχίνῃ καὶ τῷ κωμῳδοποιῷ Ἀριστοφάνει οὐχὶ ἐν τῷ ἑνικῷ, ὡς παρ' Ὁμήρῳ, ἀλλὰ πληθυντικῶς ἐξενηνεγμένη καὶ σημαίνει ἁπλῶς *τὴν χαριόσυνον ἀγγελίαν*, δι' ἣν προσεφέρετο θυσία τοῖς θεοῖς. Παραθέτομεν τὰ χωρία κατὰ τὴν ἀνωτέρω διατυπωθεῖσαν τάξιν. «Αὐτὸς δέ ... ἔθυε τὰ *εὐαγγέλια*» (Ξενοφ. Ἑλλ. Α', 6, 37), «ἅμα δὲ ταῦτα λέγων καὶ ἐθουθύτει ὡς *εὐαγγέλια*» (αὐτόθ. Δ', 3, 14), «*εὐαγγέλια* μὲν δὴ ἤδη τεθύκαμεν» (Ἰσοκρ. Ἀρεοπ. Δ', 10), «εἰς αἰτίαν δὲ *εὐαγγελίων* θυσίας τὴν βουλὴν κατέστησε ποιῆσαι» (Αἰσχίν. κατὰ Κτησιφ. 31)· «*εὐαγγέλια* θύειν ἑκατὸν βοῦς» (Ἀριστοφ. Ἱππ. 654)· «εἶτ' ἐστεφάνουν με *εὐαγγέλια*» (αὐτόθ. 645)· «κἄγωγ' ἀναδῆσαι βούλομαι *εὐαγγέλιά* σ' ἐν κριβανωτῶν ὁρμαθῷ» (Ἀριστοφ. Πλουτ. 764—765).

Παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις συγγραφεῦσιν ἡ λέξις αὕτη φέρεται ἐπίσης ἐν πληθυντικῷ ἀριθμῷ ἐξενηνεγμένη καὶ ἔχει τὴν αὐτὴν σημασίαν, ὡς καὶ παρ' Ἀττικοῖς· οἷον παρὰ Πλουτάρχῳ Φωκ. 16: «Φιλίππου δ' ἀποθανόντος *εὐαγγέλια* θύειν τὸν δῆμον οὐκ εἶα» (πρβλ. καὶ § 23). Πλουταρ. Δημοσθ. 22: «εὐθὺς οὖν ἔθυον *εὐαγγέλια*»· παρὰ Λουκιανῷ Δημοσθ. ἐγκώμιον 26: «Καὶ μήν, εἶπον ἤδη γέ σοι τῶν *εὐαγγελίων χάρις*»· Λουκ. ἢ ὄνος 26: «*εὐαγγέλια* αὐτοῖς ἐμοῦ προογκησαμένου». Πρβλ. καὶ Σουΐδαν (ἐν λέξει) «*εὐαγγέλιον* τὸ τὰ κάλλιστα διαγγέλλον». Μεγ. Ἐτυμ. «*εὐαγγέλιον* τὸ ἀγαθὰς ἀγγελίας δωρούμενον». Πολυδ. (5. 129): «ἡ ἐπὶ τὸ συνήδεσθαι θυσία *εὐαγγέλια*».

Παρὰ τοῖς Ο' ἡ λέξις αὕτη εὑρηται ἐπίσης πληθυντικῶς ἐξενηνεγμένη ἐν τρισὶ δὲ μόνον χωρίοις, ὧν ἐν μὲν τῷ πρώτῳ σημαίνει τὸ *δῶρον* τὸ διδόμενον τῷ κομιστῇ τῆς ἀγαθῆς ἀγγελίας, ὡς παρ' Ὁμήρῳ, ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις σημαίνει ἁπλῶς *τὴν χαριόσυνον ἀγγελίαν*. Ἰδοὺ τὰ χωρία κατὰ τὴν εἰρημένην τάξιν· Β' Βασιλ. δ' 10: «καὶ αὐτὸς ἦν εὐαγγελιζόμενος ἐνώπιόν μου . . . ᾧ ἔδει με δοῦναι *εὐαγγέλια*». Αὐτόθ. ιη', 22: «δεῦρο, οὐκ ἔστι σοι *εὐαγγέλια* εἰς ὠφέλειαν πορευομένῳ».

Αὐτόθ. 25: «εἰ μόνος ἐστίν, *εὐαγγέλια* ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ». Μεταφράζουσι δὲ οἱ Ο΄ διὰ τῆς λέξεως ταύτης τὴν ἀραβικὴν *βεσρά*. Ἀλλαχοῦ δὲ οἱ Ο΄ μεταχειρίζονται τὴν λέξιν *εὐαγγέλια*, ἧς ποιεῖται χρῆσιν καὶ ὁ Ἰώσηπος (Ἰουδ. ἀρχαιολ. 18. 6, 10), ἀλλὰ μόνον ἐπὶ τῆς τελευταίας σημασίας (πρβλ. Β΄ Βασ. ιη΄, 20, 27. Δ΄ Βασ. ζ΄ 9).

Ἐν δὲ τῇ Καινῇ Διαθήκῃ ἡ λέξις αὕτη εἶναι λίαν συνήθης· διότι ἑβδομήκοντα μὲν καὶ ἑπτάκις εὕρηται ἐν τῷ κειμένῳ αὐτῆς, πανταχοῦ δὲ ἐνικῶς, ὡς παρ' Ὁμήρῳ, ἐξενηνεγμένη, ἀλλὰ μετὰ διαφόρου σημασίας, δῆλον δὲ ὅτι σημαίνει τὸ μὲν τὴν *χαρμόσυνον ἀγγελίαν* τῆς διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀπολυτρώσεως τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας καὶ τῶν ἐπακολουθημάτων αὐτῆς (Ματθ δ΄ 23: Θ΄, 35. Μαρκ. α΄, 14. Πραξ. κ. 24 κτλ.), τὸ δὲ *αὐτὸ τὸ κήρυγμα* τῶν ἀληθειῶν τοῦ χριστιανισμοῦ (Μαρκ. ιγ΄, 10. ις΄, 15. Ρωμ. 6΄, 16 κλπ. Α΄ Κορ. δ΄, 15. θ΄, 15 κλπ.). Ἰδοὺ ἐν ὀλίγοις τὰ κατὰ τὴν σημασίαν τῆς λέξεως ταύτης· διὰ τί δὲ ἡ λέξις αὕτη προεκρίθη ὡς κοινὴ ἐπιγραφὴ τῶν τεσσάρων τούτων βιβλίων;

6΄. Ὁ μόνος καὶ κύριος λόγος, δι' ὃν ἡ λέξις αὕτη προετιμήθη τῆς τοῦ Παπίου καὶ τῆς τοῦ Ἰουστίνου εἶναι ἡ μεγάλη χρῆσις τῆς ἐν τῇ Καινῇ Διαθήκῃ ἀπαντώσης καὶ ἀνωτέρω ἐκτεθείσης δευτέρας τῆς λέξεως σημασίας ἡ γινομένη κατὰ τὴν ἀποστολικὴν καὶ ἐφεξῆς ἐποχὴν ἐν τῇ καθόλου Ἐκκλησίᾳ. Ἀφοῦ ἐν τῇ Καινῇ Διαθήκῃ τὸ *κήρυγμα* τῶν ἀληθειῶν τοῦ χριστιανισμοῦ ὀνομάζεται τόσον συνεχῶς *εὐαγγέλιον*, ἐπόμενον ἦτο καὶ τὰ βιβλία ταῦτα, τὰ ὁποῖα εἶναι, οὕτως εἰπεῖν, τὸ ἔγγραφον ἀποτύπωμα, τὸ ἐκμαγεῖον τοῦ ἀποστολικοῦ κηρύγματος, νὰ ὀνομασθῶσιν ἐπίσης *εὐαγγέλια*. Καλλιτέρα, ἀξιοπρεπεστέρα, ὑψηλοτέρα ὀνομασία δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ δοθῇ ποτε! «Τὰ δὲ παρὰ τῶν ἁλιέων ἀπαγγελθέντα γνησίως τε καὶ κυρίως εὐαγγέλια ἂν καλοῖντο» λέγει ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος (Ὁμιλ. Α΄ εἰς τὸ κατὰ Ματθ. Εὐαγγ. τόμ. Ζ΄, σελ. 16). Καὶ τῷ ὄντι· ἐὰν οἱαδήποτε χαροποιὰ ἀγγελία ὠνομάζετο *εὐαγγέλια* ἢ *εὐαγγέλιον*, πόσῳ μᾶλλον ἔπρεπεν οὕτω νὰ ὀνομασθῶσι τὰ ἱερὰ ταῦτα βιβλία, τὰ ὁποῖα ἐγκλείουσι τὴν ὑψίστην τῶν εὐφροσύνων ἀγγελιῶν, ἃς ἐδέξατο ἡ ἀνθρωπότης ποτέ; Καὶ τί εἶναι ἡ χαρμόσυνος ἀγγελία τῆς ἐκ τῆς φυλακῆς διὰ βασιλικῆς χάριτος ἀπελευθερώσεως καταδίκου τινὸς παραβαλλομένη πρὸς τὴν εὐφρόσυνον ἀγγελίαν τῆς ὑπὸ τοῦ Βασιλέως τῶν βασιλευόντων διὰ τῆς διδασκαλίας καὶ πρὸ παντὸς διὰ τοῦ ἐξιλαστικοῦ θανάτου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ προσφερομένης ἡμῖν ἀπολυτρώσεως ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας καὶ τῶν δεινῶν ἀποτελεσμάτων αὐτῆς; Ὅθεν εὐλόγως ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ Β΄ αἰῶνος, ὡς εἴδομεν, ὠνομάσθησαν μετωνυμικῶς τὰ τέσσαρα ταῦτα βιβλία *εὐαγγέλια*. Οὕτω δὲ ἡ λέξις *εὐαγγέλιον* προσέλαβεν ἀκολούθως καὶ ταύτην τὴν σημασίαν, καθ' ἣν σημαίνει: *τὸ βιβλίον τὸ περιέχον τὰς ἀληθείας τοῦ χριστιανισμοῦ, ἃς οἱ ἀπόστολοι ἐκήρυττον εἰς τὸν κόσμον*. Τόσον δὲ ἐξενίκησε καὶ εἰς λήθην ἔρριψε πάσας τὰς ἄλλας ἡ τελευταία αὕτη τῆς λέξεως σημασία, ὥστε βαθμηδὸν διὰ τῶν αἰώνων ἐδέησε νὰ διαμορφωθῇ νέα λέξις πρὸς δήλωσιν τῆς πρώτης καὶ ἀρχαιοτάτης σημασίας, ἣν εἴδομεν παρὰ τῷ Ὁμήρῳ καὶ τοῖς Ο΄. Ἡ λέξις αὕτη διαμορφωθεῖσα ἐν τῇ ἐποχῇ τοῦ παρακμάζοντος ἑλληνισμοῦ, ἐπόμενον ἦτο, ὅτι θὰ ἔφερεν ἐπὶ τῆς ράχεως καὶ τὰ ἴχνη τῆς παρακμῆς. Εἶναι δὲ ἡ λέξις *συγχαρίκια*, τὴν ὁποίαν ἀπαντῶμεν παρὰ τῷ σχολιαστῇ τοῦ Ἀριστοφάνους (Πλουτ. 764) καὶ ἐν γένει παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις βυζαντινοῖς, οἷον παρὰ τῷ χρονογράφῳ Θεοφάνει· «Ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰνδιῶν πέμπει *συγχαρίκια* τῷ Ἡρακλείῳ ἐν τῇ Περσῶν νίκῃ μαργαρίτας καὶ λίθους τιμίους ἱκανούς». Καὶ ἡ λέξις αὕτη ἐπὶ τῆς αὐτῆς σημασίας διεσώθη ἄχρι σήμερον παρ' ἡμῖν.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ Κ. ΚΟΝΤΟΥΡΑΣ
καθηγητὴς τῶν ἱερῶν μαθημάτων ἐν τοῖς Ἀρχιγενείοις Ἐκπαιδευτηρίοις.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΠΑΡΙΘΜΗΣΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΩΝ ΤΗΣ ΠΑΠΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΑΙ ΙΔΙΑ· ΤΟΥ ΠΡΩΤΕΙΟΥ ΤΟΥ ΡΩΜΗΣ

ὑπὸ **Α. Ο. Ι.**

Ἡ πολιτεία ὅπως ἀκριβέστερον καὶ ἐπωφελέστερον ἐπιτελῇ τὸ ἔργον αὐτῆς διαιρεῖται εἰς νομούς, ἐπαρχίας καὶ δήμους· καὶ ἡ Ἐκκλησία, ἡ ἐν αὐτῇ εὑρισκομένη, πρὸς διευκόλυνσιν τῶν σχέσεων αὐτῆς πρὸς τὰς πολιτικὰς ἀρχὰς καὶ καρποφόρον διακυβέρνησιν τῶν χριστιανικῶν κοινοτήτων ἀκολουθεῖ τὴν αὐτὴν πρὸς τὴν τοῦ κράτους διαίρεσιν. Αἱ κοσμικαὶ ἐξουσίαι διαιροῦνται εἰς πρωτοβαθμίους, δευτεροβαθμίους καὶ καθ' ἑξῆς, κατὰ παραπλήσιόν τινα τρόπον διαιροῦνται καὶ αἱ Ἐκκλησιαστικαὶ ἀρχαί. Ἐν ἑνὶ

λόγῳ ἡ Ἐκκλησία ἐν τῷ κυβερνητικῷ αὐτῆς ἔργῳ βαίνει καὶ ὀφείλει νὰ βαίνῃ παραλλήλως πρὸς τὴν πολιτείαν. Τούτου ἕνεκα καὶ ἡ κατὰ τὸ 451 συνελθοῦσα ἐν Χαλκηδόνι Δ΄ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος συμφώνως πρὸς τὸ ἐκκλησιαστικὸν καθεστὼς καὶ τοὺς ἀρχαίους κανόνας «Εἰ δὲ καί τις ἐκ βασιλικῆς ἐξουσίας ἐκαινίσθη πόλις, ἢ αὖθις καινισθείη, τοῖς πολιτικοῖς καὶ δημοσίοις τύποις, καὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν παροικιῶν ἡ τάξις ἀκολουθήτω» (καν. 17ος).

Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς τῇ ἐνεργείᾳ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος θέμενος διὰ τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων καὶ τῶν ἀμέσων αὐτῶν διαδόχων τοιαύτας βάσεις διοικήσεως ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ Αὐτοῦ ἐσκόπει βεβαίως, ὅπως μὴ αἱ καρδίαι καὶ τὰ αἰσθήματα τῶν εἰς Αὐτὸν πιστευόντων διχοτομῶνται καὶ μερίζωνται μεταξὺ δύο ἐξουσιῶν, τῆς ἐθνικῆς αὐτῶν πολιτικῆς καὶ τῆς ξενικῆς ἐκκλησιαστικῆς· διότι μεγάλη βλάβη δύναται νὰ προκύψῃ ἐκ τῆς ἐξαρτήσεως ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ ἔθνους ἐκ δύο ἀνεξαρτήτων ἀπ' ἀλλήλων καὶ ἀλλοεθνῶν χριστιανικῶν ἐξουσιῶν, ὡς τοῦτο παρατηρεῖται ἐν τῇ μετὰ τὸ σχίσμα Δυτικῇ Ἐκκλησίᾳ. Ἐν τούτοις παρ' ἡμῖν ἐν τῇ Ἀνατολικῇ καὶ ἄχρι τῆς σήμερον ὁσάκις ὀρθόδοξόν τι χριστιανικὸν ἔθνος, ἔστω καὶ ἀσήμαντον, καθίσταται πολιτικῶς ἀνεξάρτητον, τῇ εὐλογίᾳ τοῦ τέως ἐκκλησιαστικοῦ ἀρχηγοῦ αὐτοῦ τοῦτο, δύναται νὰ κηρύσσηται ἀμέσως, ἐὰν μόνον ἐπιθυμῇ καὶ θέλῃ τοῦτο, καὶ ἐκκλησιαστικῶς ἀνεξάρτητον, ὡς τοῦτο παρατηρεῖται ἐν ταῖς αὐτοκεφάλοις Ὀρθοδόξοις Ἐκκλησίαις τῆς Ρωσσίας, Ἑλλάδος, Σερβίας, Ρουμανίας καὶ λοιπαῖς, αἵτινες ἐχειραφετήθησαν ὑπὸ τοῦ τῆς Κωνσταντινουπόλεως Πατριαρχείου ἅμα τῇ ἀνακτήσει τῆς πολιτικῆς αὐτῶν ἀνεξαρτησίας. Προκειμένου περὶ τοῦ ἀρχαίου Ἐκκλησιαστικοῦ πολιτεύματος ἄξιον μεγάλης προσοχῆς εἶνε τὸ γεγονός, ὅτι καὶ τοι ὁ Χριστιανισμὸς κατὰ τοὺς τρεῖς πρώτους αἰῶνας διεδόθη κυρίως ἐν τῇ ἀχανεῖ Ρωμαϊκῇ Αὐτοκρατορίᾳ, ἥτις ἐκυβερνᾶτο ὑπὸ ἑνὸς καὶ μόνου Αὐτοκράτορος καὶ εἶχε μίαν καὶ μόνην πρωτεύουσαν, τὴν Ρώμην, οὐχ ἧττον ὅμως λίαν ἑνωρὶς ἐν τοῖς ὁρίοις τοῦ Ρωμαϊκοῦ κράτους ἐμορφώθησαν πολλαὶ ἀνεξάρτητοι ἀπὸ τοῦ τῆς Ρώμης ἐπισκόπου ἐκκλησίαι. Διατί δὲ τοῦτο; Δι' οὐδὲν ἄλλο, παρὰ διότι ἡ Ρωμαϊκὴ Αὐτοκρατορία, σχηματισθεῖσα διὰ κατακτήσεων ἐκ λίαν διαφερουσῶν ἀπ' ἀλλήλων ἐθνικοτήτων καὶ μὴ δυναμένη νὰ συγχωνεύσῃ αὐτάς, ἄκουσα καὶ μὴ βουλομένη ἠναγκάσθη νὰ διατηρήσῃ καὶ ἀναγνωρίσῃ οὐ μόνον τὴν γλῶσσαν ἑκάστου ὑποτεταγμένου λαοῦ, ἀλλὰ καὶ τὰ ἔθιμα καὶ ἐν πολλοῖς καὶ τοὺς ἀρχαίους ἐθνικοὺς αὐτοῦ νόμους. Ἐφ' ὅσον δὲ οἱ τῶν τριῶν πρώτων τοῦ Χριστιανισμοῦ αἰώνων Ρωμαῖοι Αὐτοκράτορες κατεδίωκον τὴν Χριστιανικὴν πίστιν οὔτε ἡ πρωτεύουσα τοῦ ἐθνισμοῦ Ρώμη ἠδύνατο νὰ ἀποτελῇ κέντρον ἑνώσεως τῶν χριστιανῶν αὐτῆς ὑπηκόων, οὔτε ὁ τῆς Ρώμης ἐπίσκοπος ἠδύνατο νὰ ἔχῃ ἐπιρροήν τινα ἐπὶ τῶν ἐπισκόπων τῶν ἄλλων χριστιανῶν ἐθνικοτήτων, καθ' ὅσον μάλιστα ἡ χριστιανικὴ πίστις ἤρξατο διαδιδομένη, ὡς γνωστόν, οὐχὶ ἐκ Ρώμης, ἀλλ' ἐκ τῆς Ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ· ἔφθασε δὲ τὸ εὐαγγελικὸν κήρυγμα μέχρι τῆς ἐθνικῆς πρωτευούσης μετὰ τὴν ἵδρυσιν τῶν ἐκκλησιῶν τῆς Ἀνατολῆς. Τοιουτοτρόπως δὲ ἐν αὐτῇ τῇ Ρωμαϊκῇ Αὐτοκρατορίᾳ ἅμα τῇ πρώτῃ τοῦ χριστιανισμοῦ διαδόσει ἐσχηματίσθησαν ἀνεξάρτητοι ἀπ' ἀλλήλων ἐκκλησίαι κυβερνώμεναι ὑπὸ τῶν ἰδίων μητροπολιτῶν, τῶν μετὰ ταῦτα ἐξάρχων καὶ πατριαρχῶν ὀνομασθέντων, ἐν σπουδαιοτέροις δὲ ζητήμασιν ὑπὸ τῶν συνόδων τῶν ἑαυτῶν ἐπισκόπων.

Οὕτως εἶχον τὰ τῆς κυβερνήσεως τῶν ἐπὶ μέρους χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν, ὅτε τὸ ἔξοχον ἐκεῖνο ὄργανον τῆς Θείας Προνοίας πρὸς πραγμάτωσιν τῶν κοσμοϊστορικῶν αὐτῆς βουλῶν, ὁ Αὐτοκράτωρ Κωνσταντῖνος ὁ Μέγας, ἀσπασάμενος τὴν χριστιανικὴν πίστιν καὶ κηρύξας αὐτὴν θρησκείαν τοῦ κράτους μετέθηκε τῷ 330 τὴν ἕδραν τῆς Αὐτοκρατορίας ἀπὸ τῆς Ρώμης εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἥτις ἀνοικοδομηθεῖσα καὶ μετονομασθεῖσα Νέα Ρώμη ἀπέβη καθαρῶς χριστιανικὴ πρωτεύουσα τῆς Ρωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας. Ἐν τῇ νέᾳ ταύτῃ πρωτευούσῃ ὡς καὶ ἐν τοῖς περιχώροις αὐτῆς ἤρχισαν νὰ συγκαλῶνται συμφώνως πρὸς τὰς ἑκάστοτε παρουσιαζομένας θρησκευτικὰς ἀνάγκας αἱ οὕτω πως κληθεῖσαι Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι, ὑπὸ τῶν ὁποίων αἱ κατὰ τόπους αὐτοκέφαλοι Ἐκκλησίαι οὐ μόνον διετηρήθησαν ἀνεξάρτητοι καὶ ἐλεύθεροι, ἀλλὰ καὶ ἀκριβέστερον καθωρίσθησαν αἱ περιοχαὶ καὶ τὰ ὅρια αὐτῶν. Ἤδη κατὰ τὸν Δ΄ αἰῶνα, ὡς γίνεται δῆλον ἐκ τῶν κανόνων τῶν δύο πρώτων Οἰκουμενικῶν Συνόδων, ἐν τῇ Ρωμαϊκῇ Αὐτοκρατορίᾳ ὑπῆρχον πέντε ἀνεξάρτητοι ἀπ' ἀλλήλων πατριάρχαι. Ἐκτὸς ὅμως τούτων ὑπῆρχον κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην καὶ ἕτεραί τινες ἐκκλησιαστικαὶ περιοχαί, αἱ ὁποῖαι εἶχον τοὺς ἀρχιεπισκόπους αὐτῶν καὶ ἐξάρχους μὴ διατελοῦντας ἐν ἀμέσῳ ἀπὸ τῶν πατριαρχῶν ἐξαρτήσει. Οἱ πατριάρχαι καὶ τοι κατὰ τὰ δικαιώματα καὶ τὴν ἐξουσίαν ἦσαν ἴσοι καὶ ἀνεξάρτητοι ἀπ' ἀλλήλων, οὐχ ἧττον ὅμως προκειμένου περὶ συγχρόνου κοινῆς συνεργασίας, συνεδριάσεων, συμμετοχῆς ἐν Οἰκουμενικαῖς Συνόδοις, συνυπογραφῶν καὶ τῶν τοιούτων, ἀπῃτεῖτο τάξις τις καθορίζουσα τὴν θέσιν ἑνὸς ἑκάστου τῶν πατριαρχῶν ἐν σχέσει πρὸς τοὺς λοιποὺς ὁμοτίμους συναδέλφους αὐτοῦ. Καὶ ἡ μὲν πρώτη θέσις δικαίως ἐδόθη τῷ πατριάρχῃ τῆς παλαιᾶς καὶ πρώτης πρωτευούσης τῆς Αὐτοκρατορίας, τῷ ἐπισκόπῳ τῆς Ρώμης, ἡ δὲ δευτέρα τῷ Πατριάρχῃ τῆς Νέας αὐτῆς πρωτευούσης, τῷ ἐπισκόπῳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Διὰ τοῦ 3ου κανόνος τῆς κατὰ τὸ 381 συνελθούσης δευτέρας Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἐν Κωνσταντινουπόλει ὡρίσθη «τὸν Κωνσταν-

τινουπόλεως ἐπίσκοπον ἔχειν τὰ πρεσβεῖα τῆς τιμῆς μετὰ τὸν τῆς Ῥώμης· διὰ τὸ εἶναι τὴν Κωνσταντινούπολιν Νέαν Ῥώμην.» Ἐκ τοῦ κανόνος τούτου ἡλίου φαεινότερον δείκνυται, ὅτι καὶ τῷ ἐπισκόπῳ τῆς παλαιᾶς Ῥώμης ἐδόθη τὸ πρωτεῖον τῆς τιμῆς, οὐχὶ διότι ἐν τῇ Ῥώμῃ ἐπεσκόπευσε καὶ ἀπέθανεν ὁ Ἀπόστολος Πέτρος, οὔτε διότι ὁ Ἀπόστολος οὗτος εἶχε τὴν κυριαρχίαν ἐπὶ τῶν λοιπῶν Ἀποστόλων, ἀλλ' ἁπλῶς διότι ἡ Ῥώμη ἦτο ἡ ἀρχαία πρωτεύουσα τοῦ κράτους. Εἰς τὸν ἐπίσκοπον τῆς Ῥώμης παρεχωρήθησαν ἢ μᾶλλον ἀφέθησαν ὑπὸ τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων πρὸς διακυβέρνησιν ἡ Μέση καὶ Κάτω Ἰταλία ὡς καὶ ἕτεραί τινες δυτικαὶ χῶραι, τὰς ὁποίας διεκυβέρνα οὗτος καὶ πρὸ τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων (καν. 6ος Ἁγ. Οἰκ. Συνόδ. Ρουφ. Ἐκκλ. Ἱστορ. 10, 6)· ὑπὸ δὲ τὴν κυβέρνησιν τοῦ Κωνσταντινουπόλεως ὑπήχθησαν αἱ διοικήσεις τοῦ Πόντου, τῆς Θράκης καὶ τῆς Ἀσίας, ὡς καὶ αἱ γειτνιάζουσαι ταῖς διοικήσεσι ταύταις βαρβαρικαὶ χῶραι (καν. 9ος καὶ 28ος τῆς Ἁγ. Οἰκουμ. Συνόδ.).

Τρίτος ἐτάχθη ὁ τῆς Ἀλεξανδρείας πατριάρχης, ὑπὸ τὴν πνευματικὴν κυριαρχίαν τοῦ ὁποίου ὑπήγοντο ἅπασαι αἱ ἐκκλησίαι τῆς Αἰγύπτου. Ἡ χώρα αὕτη ἐν τῇ ἀρχαιότητι ἐπὶ πολλὰς ἑκατονταετηρίδας ἀποτελέσασα τὸ ἔνδοξον τῶν Φαραὼ κράτος τῆς ἐποχῆς τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου ἐκυβερνᾶτο ὑπὸ βασιλέων διαφόρων ἑλληνικῶν δυναστειῶν, μόλις δὲ τὸ 31 π.Χ. ὑποταγεῖσα ὁριστικῶς τοῖς Ρωμαίοις ἀπετέλεσε μίαν τῶν ἐπαρχιῶν τοῦ Ρωμαϊκοῦ κράτους. Σύνεπείᾳ λοιπὸν τῆς μεγάλης ἱστορικῆς σημασίας τῆς Αἰγύπτου καὶ τῶν οἰκούντων αὐτὴν λαῶν ὁ πατριάρχης τῆς Ἀλεξανδρείας ἔλαβε θέσιν ἀμέσως μετὰ τοὺς πατριάρχας τῶν πρωτευουσῶν πόλεων. Τέταρτος τὴν τάξιν πατριάρχης ἐκηρύχθη ὁ Ἀντιοχείας, ἐπειδὴ τὸ Ἀντιοχικὸν θέμα περιελάμβανε τὸ ἄλλοτέ ποτε ἀκκάσαν Μέγα Συριακὸν κράτος, τοῦ ὁποίου πρωτεύουσα ἦτο ἡ Ἀντιόχεια τῆς Συρίας. Τὸ βασίλειον τοῦτο ὑπετάγη ὑπὸ τῶν Ρωμαίων μόλις τὸ 64 π. Χ. οἱ δὲ Σύροι, καὶ ἰδίᾳ οἱ ἀνατολικοί, ὡς καὶ πολλοὶ ἄλλοι ὑποτεταγμένοι τῇ Ῥώμῃ λαοί, διετήρησαν πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τὴν ἰδίαν συριακὴν γλῶσσαν, εἰς τὴν ὁποίαν λίαν ἐνωρίς, κατὰ τὸν Βον μ. Χ. αἰῶνα, μετεφράσθη καὶ ἡ Καινὴ Διαθήκη.

Πέμπτος, τέλος, πατριάρχης ὑπὸ τῶν θεοφόρων τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων πατέρων ἀνεδείχθη ὁ Ἱεροσολύμων. Ἡ ἱερὰ καὶ ἁγία αὕτη πόλις κατὰ τὸν Βον μ. Χ. αἰῶνα τέλεον καταστραφεῖσα ὑπὸ τῆς λύσσης τῶν Ρωμαϊκῶν Λεγεώνων, μετὰ δὲ τὴν ὁλοσχερῆ ταύτην καταστροφὴν ὀλίγον κατ' ὀλίγων ἀνεγερθεῖσα ἐκ τῶν ἐρειπίων αὐτῆς, κατὰ τοὺς χρόνους τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων οὐδεμίαν πολιτικὴν σημασίαν ἐκέκτητο. Ἐπειδὴ δὲ ἡ Ἱερουσαλὴμ ὑπὸ πολιτικὴν ἔποψιν κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἦτο ὑποτεταγμένη τῇ Ἀντιοχείᾳ, διὰ τοῦτο καὶ ὁ ἐπίσκοπος αὐτῆς μέχρι τῆς πρώτης Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἦτο ὑποτεταγμένος τῷ ἐπισκόπῳ τῆς Ἀντιοχείας. Ἡ σεβασμία ὅμως αὕτη Σύνοδος ἐν τοιαύτῃ ἀσημότητι εὑροῦσα τὴν ἁγίαν Πόλιν διὰ τοῦ 7ου αὐτῆς κανόνος ἀνεκήρυξε τὸν ἐπίσκοπον αὐτῆς ἀνεξάρτητον, παρασχοῦσα αὐτῷ καὶ τὰ δικαιώματα τῶν μητροπολιτῶν, διότι, ὡς γνωστόν, ἐν τῇ ἐνδόξῳ ταύτῃ τοῦ Δαβὶδ πόλει ἐδίδαξεν, ἔπαθε καὶ ἀνέστη ὁ Σωτὴρ ἡμῶν καὶ ἐξ αὐτῆς ἤρξατο διαδόμενον τὸ εὐαγγελικὸν κήρυγμα ὑπὸ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων ἀνὰ τὴν ὑπουρανόν (Λουκ. 24,47).

Δυστυχῶς ὅμως οἱ ἐπίσκοποι τῆς Ῥώμης, τυφλούμενοι ὑπὸ τῆς ἐωσφορικῆς ὑπερηφανείας καὶ ἐθνικῆς αὐτῶν φιλοδοξίας δὲν ἠρκέσθησαν εἰς μόνα τὰ ὑπὸ τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων παρασχεθέντα αὐτοῖς πρεσβεῖα τῆς τιμῆς χάριν τῆς πολιτικῆς σημασίας τῆς ἐν ᾗ ἵδρευον πόλεως καθ' ὅσον ἔβλεπον, ὅτι καίτοι δυνάμει τῶν πρωτείων τούτων κατεῖχον τὴν πρώτην μεταξὺ τῶν πατριαρχῶν θέσιν, οὐχ ἧττον ὅμως τὰ πρεσβεῖα ταῦτα κυρίως εἰπεῖν, ἦσαν ἁπλοῦς τιμητικὸς τίτλος κενὸς περιεχομένου· ἐν ᾧ οἱ ἀντίζηλοι αὐτῶν οἱ τῆς Κωνσταντινουπόλεως πατριάρχαι ἠδύναντο νὰ ἀπολαύωσι καὶ ἀναντιρρήτως ἀπήλαυον πραγματικοῦ πρωτείου, καὶ μεγάλην εἶχον τὴν ἐπιρροὴν ἐπὶ τῶν καθόλου ἐκκλησιαστικῶν ὑποθέσεων, ἅτε ζώντες πλησίον τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει διαμένοντος Ὀρθοδόξου αὐτοκράτορος (Θεοδώρ. Ἐκκλ. Ἱστορ. 5,28. Σωκρ. 7,28). Ἐντεῦθεν λοιπὸν ἤδη ἐνωρὶς ἐν τῷ λατινικῷ κλήρῳ ἐνεκυμονεῖτο τὸ σχέδιον τοῦ θεμελιῶσαι τὰς ἀπολυταρχικὰς αὐτῶν ἀξιώσεις ἐπὶ ἄλλης τινὸς βάσεως, ὡς τοιαύτη δὲ ἐπενοήθη ἡ ἑξῆς. Ἐπειδὴ ὁ Ἀπόστολος Πέτρος, ὅστις ἔχαιρε τὰ πρεσβεῖα τῆς τιμῆς μεταξὺ τῶν λοιπῶν ἀποστόλων, διὸ καὶ τάσσεται ὑπὸ τῶν συγγραφέων τῆς Κ. Δ. πρῶτος ἐν τοῖς ἀποστολικοῖς καταλόγοις (Ματθ. 10, 2—Μάρ. 3,16—Λουκ. 6,14), ἔζησε κατὰ τὴν παράδοσιν καὶ ἀπέθανεν ἐν Ῥώμῃ, διὰ τοῦτο οἱ παπισταὶ σοφιστικῶς διαστρέφοντες τὸ γεγονὸς τοῦτο ἤρχισαν πλατυστόμως νὰ κηρύττωσιν, ὅτι δῆθεν ὁ κορυφαῖος τῶν ἀποστόλων δὲν ἀπήλαυε μόνον πρωτείων τιμῆς, ἀλλὰ καὶ δικαιωμάτων κυριαρχικῶν ἐπὶ τῶν λοιπῶν ἀποστόλων, ὧν ἀνάγκη νὰ ἀπολαύῃ μεταξὺ τῶν χριστιανῶν ἐπισκόπων καὶ ὁ διάδοχος αὐτοῦ. Μὴ δυνάμενοι δὲ νὰ ἀρνηθῶσι τὴν ἱστορικὴν ἀλήθειαν, ὅτι ὁ Ἀπόστολος Πέτρος ἔζησε καὶ ἐδίδαξε καὶ ἐπεσκόπευσε ἐκτὸς τῆς Ῥώμης καὶ ἐν ἄλλαις πόλεσιν, οἷον ἐν τῇ Ἀντιοχείᾳ, πάσῃ μηχανῇ πειρῶνται νὰ ἀποδείξωσιν, ὅτι μόνον οἱ τελευταῖοι καὶ ἐπιθανάτιοι, οὕτως εἰπεῖν, διάδοχοι αὐτοῦ, οἱ τῆς Ῥώμης ἐπίσκοποι δικαιοῦνται νὰ ποιῶνται χρῆσιν τῆς πραγματικῆς ἐξουσίας τοῦ Πέτρου ἐπὶ πάντων τῶν χριστιανῶν ἐπισκόπων·

Ηβονημεη

Ἤδη κατὰ τὸν Δεύτερον καὶ Τρίτον αἰῶνα συνεπείᾳ ἁπλῶς τοῦ ἐθνικοῦ Ρωμαϊκοῦ ἐγωϊσμοῦ βλέπομεν Ρωμαίους τινὰς ἐπισκόπους προσπαθοῦντας νὰ ἐπιβάλωσι τὴν θέλησιν αὐτῶν εἰς ἐκκλησίας μὴ ὑπαγορένας πραγματικῶς ὑπὸ τὴν πνευματικὴν αὐτῶν ἐξουσίαν· γινώσκομεν ὅμως ἐκ τῆς ἐκκλησ. Ἱστορίας πόσον σφοδρῶς ἀπεκρούσθησαν καὶ ἐρρωμένως κατεπολεμήθησαν αἱ παράλογοι αὗται ἀξιώσεις ὑπὸ τῶν **πρώτων** τῶν ἐκκλησιῶν ἐκείνων, ὑποστηριχθέντων ἐν τῷ ἔργῳ τῆς ἀμύνης καὶ ὑπὸ ἑτέρων πολλῶν ἐλευθέρων τῆς Ἀνατολῆς ἐπισκόπων. Ὁ πόλεμος οὗτος κατέρριψε καὶ περιώρισε πρὸς καιρὸν τὴν Ρωμαϊκὴν ὁρμὴν καὶ αὐθαιρεσίαν· ἀλλ' ὅταν οἱ ἐν τῇ Δύσει εἶδον τὴν ὑπὸ τῆς Δευτέρας καὶ ἰδίᾳ τῆς Τετάρτης Οἰκουμενικῆς Συνόδου γενομένην ἐπικίνδυνον διὰ τοὺς τῆς Ῥώμης ἐπισκόπους ἀνύψωσιν τοῦ τῆς Κωνσταντινουπόλεως πατριάρχου, ἐγκατέλειψαν πλέον τὴν ἐπιφυλακτικὴν αὐτῶν στάσιν καὶ ἤρχισαν νὰ ἐργάζωνται συστηματικώτερον καὶ μετὰ περισσοτέρου ζήλου πρὸς ἀνύψωσιν τοῦ μὲν Ἀποστόλου Πέτρου πρὸ τῶν λοιπῶν Ἀποστόλων, τοῦ δὲ διαδόχου τοῦ Πέτρου, τοῦ πάπα τῆς Ῥώμης, πρὸ τῶν λοιπῶν ἐπισκόπων καὶ τῆς Ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας, πρὸ τῶν λοιπῶν Ἐκκλησιῶν. Ἐν ᾧ οἱ πατέρες τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, στηριζόμενοι ἐπὶ τῶν ἀρχαίων κανόνων, καθ' οὓς ἡ ἐκκλησιαστικὴ διακυβέρνησις ὀφείλει νὰ ἀκολουθῇ τὴν πολιτικὴν διαίρεσιν τοῦ κράτους γενναίως ἐπὶ πολὺ ἠναντιοῦντο καὶ ἀντέκρουον τὰς ἀξιώσεις ταύτας τῆς Δύσεως.

Δυστυχῶς ὅμως ἀπὸ τοῦ δευτέρου ἡμίσεως τοῦ τετάρτου αἰῶνος ὁ πολιτικὸς βίος τῆς Ρωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας ἤρχισε νὰ ἐξελίσσηται ὑπὸ δυσμενῆ μὲν διὰ τὴν Ἑλληνικὴν Ἀνατολικὴν Αὐτοκρατορίαν, εὐμενῆ δὲ διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῶν παπικῶν σχεδίων ὄψιν. Τῷ 364 μ. Χ., τριάκοντα καὶ ὀκτὼ δηλονότι ἔτη μετὰ τὴν ὑπὸ Κωνσταντίνου τοῦ Μεγάλου μετάθεσιν τοῦ θρόνου τῆς Ρωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας ἀπὸ τῆς Ῥώμης εἰς Κωνσταντινούπολιν, αὕτη διῃρέθη εἰς δύο μεγάλα μεταξὺ τῶν δύο ἀδελφῶν αὐτοκρατόρων τμήματα, συνεπείᾳ δὲ τῆς διαιρέσεως ταύτης ἐνεφανίσθησαν ἐν τῇ Δύσει ἕτεροι αὐτοκράτορες, οἵτινες πᾶσαν σπουδὴν κατέβαλον, ὅπως ἐξυψώσωσι τοὺς ἐπισκόπους τῆς Ῥώμης.

(ἕπεται συνέχεια).

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Πνευματικὸν Δικαστήριον

Καλεῖται ὁ Πέτκος Δαψιλέστωφ, σχισματικός, ὑπήκοος Βούλγαρος, ἄνευ ἔργου, τέως μὲν κάτοικος Σοφίας, νῦν δὲ ἀγνώστου διαμονῆς, ὅπως τὴν πρώτην δικάσιμον Δευτέραν καὶ ὥραν 8 εὐρωπαϊστὶ πρὸ μεσημβρίας μετὰ τὴν παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης διὰ τῶν ἐφημερίδων δημοσιεύσεως τῆς παρούσης κλήσεως ἐμφανισθῇ, εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε δι' ἀντιπροσώπου νομίμως διωρισμένου, πρὸ τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Πνευματικοῦ Δικαστηρίου, ὡς ὑπὸ τῆς ἐκυτοῦ γυναικὸς Βιργινίας, θυγατρὸς Γ. Κωνσταντινίδου, χριστιανῆς Ὀρθοδόξου, ὑπηκόου Ὀθωμανῆς, κατοίκου Πέραν Κωνσταντινουπόλεως, τὰ οἰκιακὰ ἐπαγγελλομένης. ἐναγόμενος ἐπὶ ἀκυρώσει γάμου λόγῳ τῆς ὑπὸ σχισματικοῦ ἀρχιερέως τελέσεως αὐτοῦ. Προσεπιδηλοῦται δ' αὐτῷ ὅτι, ἐὰν μὴ ἐμφανισθῇ κατὰ τὴν ὡς ἄνω ὁριζομένην δικάσιμον, ἡ κατ' αὐτοῦ ἀγωγὴ θεωρηθήσεται ἐρήμην αὐτοῦ. Ἡ παροῦσα κλῆσις τρὶς δημοσιευθήσεται κατὰ συνέχειαν διὰ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκδιδομένων φύλλων «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας», «Κωνσταντινουπόλεως» καὶ Moniteur Oriental.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 26 Ἰουνίου 1900.

Ὁ Πρόεδρος 2

Ὁ Κορυτσᾶς ΓΕΡΒΑΣΙΟΣ

Ὁ Γραμματεὺς

Διάκ. Ἄνθιμος Π. Ὀρφανίδης.

Ὅτι ἀκριβὲς ἀντίγραφον, αὐθημερὸν

Ὁ Γραμματεὺς

Διάκ. Ἄνθιμος Π. Ὀρφανίδης.

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΠΕΛΑΓΩΝΕΙΑΣ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

Διὰ ταῦτα

. . . . . .

Δικάζον ἐρήμην τοῦ ἐναγομένου καὶ ἀποφασίζον παμψηφεί,

Α) Δέχεται τὴν ὑπ' ἀριθμ. Πρωτοκόλλου 80 καὶ ἡμερομ. 4ης Μαρτίου 1900 περὶ διαζεύξεως ἀγωγὴν τῆς ἐναγούσης Δομνίκης Ἴτσου Κῶτε Μομήρωφτσι τὸ γένος Ἀθ. Νίτσα ὡς νόμιμον καὶ ἀποδεδειγμένην.

Β) Κηρύσσει τὸν μεταξὺ τῶν διαδίκων γάμον διαλυτέον ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ ἐναγομένου Ἴτσου Κῶτε Μομήρωφτσι.

Γ) Διατάσσει τὴν ἐν δυσὶν ἀλλεπαλλήλοις ἀριθμοῖς δημοσίευσιν τοῦ διατακτικοῦ τῆς παρούσης ἀποφάσεως ἐν τῇ ἐν Κων)πόλει ἐκδιδομένῃ ἐφημερίδι «Ἐκκλησιαστικῇ Ἀληθείᾳ»

Δ) Παρέχει αὐτῷ τὰς ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζομένας προθεσμίας πρὸς χρῆσιν τῶν ἐνδίκων κατὰ τῆς ἀποφάσεως ταύτης μέσων καὶ

Ε) Ἐπιτίθησιν αὐτῷ ὡς ὑπαιτίῳ τῆς διαζεύξεως τὰ δικαστικὰ ἔξοδα καὶ τέλη τῆς τε παρούσης ἀποφάσεως καὶ τῶν σχετικῶν πρακτικῶν καὶ δικογράφων, ἔτι δὲ καὶ τῶν διαζευκτηρίων ἐγγράφων συμποσούμενα εἰς γρόσια τετρακόσια πεντήκοντα (450) προκαταβαλλόμενα δὲ ὑπὸ τοῦ ἐπισπεύδοντος.

Ἐν Μοναστηρίῳ, τῇ 1ῃ Μαΐου 1900.

Ὁ Πρόεδρος 1

† **Ὁ Πελαγωνείας ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ**

Ὁ Γραμματεὺς

καὶ ἀ.α.

Α. Ι. Νέτσος

Ὁ ὑπεύθυνος Ι. Δ. ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ.

НБ ОНУ ім. І.І. Мечникова

Наукова бібліотека ОДЕСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ імені І. І. МЕЧНИКОВА

1948

НБ ОНУ 878873 07/04/23

П, III-726267